

PÄÄKIRJOITUS

Kuntoutus ei saa jäädä syrjään sote-keskustelusta

Elämme Suomen juhlavuoden viimeisiä viikkoja. Onnea satavuotiaalle isänmaallemme ja meille kaikille suomalaisille! Suomi on hyvä maa, ja yhdessä toimien pystymme sen myös sellaisena säilyttämään.

Epäilemättä työläin ja puhutuin korjausurakka suomalaisen yhteiskunnan päivittämiseksi uudelle satavuotiskaudelle on sote-uudistus – jota tarkkaan ottaen sorvataan jo neljättä hallituskautta! Kaikki myöntävät, että uudistus tarvitaan, mutta maaliin asti kantavaa yksituumaisuutta ei ole vielä löytynyt. Meidän kaikkien kannalta olisi tärkeää, että työn loppuunsaattaminen ei vaatisi enää viidettä hallituskautta.

Jostain syystä kuntoutus on kaiken aikaa ollut sote-uudistuksesta käydyn keskustelun marginaalissa. Keskiöön se nousi hetkeksi, kun kuntoutuksen uudistamiskomitean mietintö noin kuukausi sitten julkaistiin. Mietintöä jo odotettiinkin kuin kuuta nousevaa. Odotus ei ollut siinä mielessä turhaa, että mietintö sisältää monia hyviä ehdotuksia kuntoutusjärjestelmän uudistamiseksi. Ja onneksi komitea oli yksimielisesti mietinnön takana. Se antaa vahvan pohjan ehdotusten jalostamiselle eteenpäin, toivottavasti lainsäädännöksi asti.

Varsin hetteiselle pohjalle mietintö on kuitenkin ollut pakko rakentaa juuri sote-uudistuksen keskenkäisyyden takia. Komitea esittää monia ehdotuksia, joiden kohtalo on tiukasti sidoksissa sote-uudistuksen etenemiseen. Eli nyt fokus vääjäämättä taas palautuu sote-kokonaisuuteen, ja kuntoutus on vaarassa jäädä uudelleen syrjään keskustelun valtavirrasta.

Kuntoutuksen uudistamiskomitean mietinnössä merkillepantavinta oli nimenomaan pyrkimys nostaa kuntoutus pois muun soten varjosta. Toisin sanoen nostaa kuntoutuspalvelut ja niiden arvostus asemaan, johon kaikki kuntoutuspalveluiden käyttäjät ne jo asettavatkin. Mietinnön punaisena lankana on, että kuntoutus on nivottava huomattavasti nykyistä kiinteämmin osaksi hoito- ja palveluketjua. Esimerkiksi

sosiaali- ja terveydenhuollon asiakassuunnitelmassa olisi aina otettava kantaa kuntoutuksen tarpeeseen ja määriteltävä kuntoutuksen palvelukokonaisuus ja siitä vastaavat tahot. Tarvittaessa kuntoutujalle on tarjottava palvelu- ja asiakasohjausta, jotta kuntoutusprosessi toteutuu suunnitellusti.

Vielä yksi asia on nostettava esiin, ja se on valinnanvapaus: komitean mietinnön mukaan valinnanvapauden on toteuduttava kuntoutuksessa aivan samoin kuin muissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa.

Hyvin paljon on vielä avoimia kysymyksiä, suuriakin, ennen kuin uudistuksen voidaan todeta olevan edes valmistumaisillaan. Mutta kuntoutus on nyt saatettu uudelle polulle, ja se on tärkeää. Hyvin toteutettu muutos on mahdollisuus, ei uhka. Toivotaan sote-uudistuksenkin osoittautuvan hyvin hyödynnetyksi mahdollisuudeksi!

Helena Ylikylä-Leiva

Kirjoittaja on Neuroliiton toimitusjohtaja

